

Maassluis, 5 september 2016

Betreft: rapport BMC
Kenmerk: 201609/u

De Culturele Raad Maassluis heeft de plannen en documenten over Theater Koningshof en in het bijzonder het BMC rapport bestudeerd. Daarnaast heeft de CRM ook de Cultuurmakelaar om input gevraagd.

De CRM heeft op grond van die plannen, documenten en input een advies opgesteld, dat u als bijlage bij deze brief aantreft.

Met vriendelijke groeten,

De Culturele Raad Maassluis
De secretaris
G. Rikhof

De voorzitter
M. van Raaij

Op naar Cultuurhuis Koningshof

1. Ons advies beknopt

De Cultuurele Raad Maassluis heeft gekeken naar alle plannen en documenten over Theater Koningshof en heeft in het bijzonder het BMC rapport bestudeerd. Daarnaast hebben wij ook de Cultuurmakelaar om input gevraagd (zie bijlage). De CRM adviseert het volgende:

- De toekomst van Koningshof ligt in de ontwikkeling van een breed Cultuurhuis: van- voor- en door Maassluis
- De CRM adviseert een samenwerking van diverse instellingen en organisaties als vaste en structurele bewoners van dit cultuurhuis. Dit omvat naar onze mening de bibliotheek, Muziek@Maassluis, het Jeugdtheaterhuis, dansscholen, de Kunst en Cultuuracademie (KCA) en waar opportuun en inhoudelijk logisch sociale activiteiten.
- De kernfunctie van Cultuurhuis Koningshof dient primair gericht te zijn op faciliteren en versterken van de lokale culturele activiteiten (talentontwikkeling en participatie) geheel in lijn met de vastgestelde Cultuurvisie Maassluis. Cultuur is dus de rode draad om organisaties samen te brengen.
- De CRM vindt dat er een theaterfunctie aanwezig moet blijven in Koningshof: professionele voorstellingen zorgen voor opbouw/behoud van expertise en inspiratie. Het versterkt de kernfunctie.
- Groot aandachtspunt is de inrichting van de besturing en organisatie.
- Kwaliteit, transparantie, professionaliteit en duurzaamheid zijn daarbij de kernbegrippen.
- Wij roepen het college en de gemeenteraad op om een duidelijke koers te kiezen voor de toekomst: een breed cultuurcentrum en de betrokken partijen de opdracht te geven daar de komende periode een voorstel inclusief business case voor uit te werken.

2. Ons advies toegelicht

De CRM constateert dat er nog altijd onduidelijkheid, inconsistentie en instabiliteit heerst rondom Theater Koningshof. Met name het feit dat er maar geen consistent en transparant beeld over de financiële cijfers is of lijkt te zijn, creëert een grote mate van ongenoegen. Ook de CRM vindt dit zeer onwenselijk en heeft begrip voor de scherpe vragen daarover vanuit de gemeenteraad. Dit onduidelijke beeld over de financiële situatie is onwenselijk en geen goede bodem voor een discussie over de toekomst. Het is te betreuren dat gedurende lange tijd opeenvolgende besturen van Theater Koningshof geen duidelijk inzicht hebben weten te realiseren terwijl zij daarvoor de verantwoordelijke partij zijn. De openheid van de huidige bestuursvoorzitter in zijn toelichting aan de gemeenteraad ervaren wij als positief.

Meerwaarde voor Maassluis

Zoals in scenario 5 van het BMC rapport wordt uitgewerkt is een breed 'Huis van de Cultuur' het concept dat het beste past bij de door het college en gemeenteraad vastgestelde Cultuurvisie. Het BMC rapport benoemt als positieve ontwikkelingen:

- Samenwerking in programmering; mede door samenwerkende bewoners
- Versterken participatie en talentontwikkeling
- Meer amateurbespelingen
- Meer publiek en activiteiten in het gebouw
- Meer duurzame relatie met huurders/gebruikers
- Grotere verbinding met de gemeenschap

Al deze elementen sluiten naadloos aan bij de cultuurvisie. De CRM is dan ook van mening dat we primair op inhoud en visie de toekomst moeten bepalen. Een scenario voor een breed Cultuurcentrum is dan ook een keuze voor inhoud en toekomst.

Scenario 5 gaat uit van een toename van de professionele kalender. Het lijkt er daarbij op dat het professionele podium leidend is. De CRM wil graag de accenten zodanig leggen dat het principe van voor- door Maassluis veel meer het leidende principe is. We zouden moeten kiezen voor een koers waarbij Koningshof het gevoel oproept van 'Het Culturele Centrum van en voor alle Maassluizers'. Door de lokale (amateur) activiteiten centraal te stellen en Cultuurhuis Koningshof daarbij als faciliterende partij te laten opereren kunnen we veel meer synergie en enthousiasme ontwikkelen. Het samenbrengen van meerdere culturele organisaties onder één dak kan de samenwerking alleen maar bevorderen. Wij denken hier dan aan 'Podium Koningshof', Bibliotheek, Muziek@Maassluis, Jeugdtheaterhuis, Dansschool, en de Kunst en Cultuuracademie. Gezamenlijk kan men meer aanbod creëren voor jeugd en jongeren. Het toevoegen van meer sociaal maatschappelijke organisaties kan goed mogelijk zijn zolang de verbinding middels cultuur wordt gelegd. Het toevoegen van organisaties in zo'n breed cultuurcentrum met als enige doel de exploitatie rond te krijgen kan wel eens averechts werken omdat er dan juist geen aansluiting is met de andere bewoners van Koningshof. Deze weg inslaan wordt ook voorgesteld door de huidige interim-manager van de Koningshof in zijn visie over de toekomst van de Koningshof van 11 juli 2016 (Huis voor de culturen , een toekomst voor Theater Koningshof).

Observaties (uit het BMC rapport)

Het BMC rapport dat is opgesteld op verzoek van de gemeente verdient een compliment. Het is een goed rapport waarin duidelijk inzicht wordt gegeven over de situatie rondom Theater Koningshof. De CRM constateert dat eigenlijk het toenmalig college c.q. de toenmalig wethouder een dergelijk rapport al moeten laten opstellen na de eerste bestuurscrisis (zie onder). Het rapport geeft een aantal onderwerpen weer die de CRM belangrijk vindt om hier nog eens naar voren te brengen.

Het BMC rapport geeft aan dat het al enige jaren ontbreekt aan een duidelijke visie- en toekomststuring. Zowel bij de organisatie (bestuur) zelf als ook bij de gemeente. De CRM herkent dit punt zeer en benadrukt dat het gebrek aan visie niet alleen het gevolg is van de huidige bestuur perikelen maar al vele jaren het geval is. In haar eigen toekomstnotitie ter voorbereiding op de cultuurvisie (d.d. 20-12-2014) heeft de CRM ook reeds opgeroepen om een duidelijke lange termijnvisie voor Theater Koningshof en haar hybride functie op te stellen. Ook in ons advies omtrent de concept cultuurvisie hebben wij nadrukkelijk aandacht gevraagd voor het opnemen van een duidelijke toekomstvisie voor Theater Koningshof (CRM advies Juli 2015). Ook tijdens onze inspraak hebben wij hier nogmaals aandacht voor gevraagd van het college en de gemeenteraad. Helaas bevat ook de inmiddels aangenomen cultuurvisie geen duidelijke sturing en meerjaren visie voor Theater Koningshof. Het beleidsplan van Theater Koningshof 2015-2020 deed daartoe wel een poging maar daar zaten nog steeds veel haken en ogen aan (zie CRM advies november 2015).

Geconstateerd moet worden dat gedurende langere tijd en tijdens meerdere collegeperiodes, het ontbreken van een duidelijke toekomstvisie een omissie is geweest. Het huidige BMC rapport is dan ook klip en klaar. Kies vanuit inhoudelijke visie – met de cultuurvisie als leidraad - een duidelijke koers voor de toekomst.

Een ander punt dat het BMC rapport duidelijk naar voren brengt is de discrepantie tussen verwachtingspatroon en beschikbare financiële middelen. Waar gemeenten van een vergelijkbare schaalgrootte als Maassluis zo'n € 15-18 euro per inwoner besteden aan een podiumfunctie, komt de bijdrage van de gemeente Maassluis slechts op iets meer dan € 5,- per inwoner. Dit is nota bene berekend mét de aanvullende subsidies erbij. Maassluis geeft dus slechts 1/3 uit van hetgeen vergelijkbare gemeentes besteden. De benchmark die is opgenomen in het BMC rapport is dan ook zeer verhelderend op deze punten.

Waar de CRM enerzijds constateert dat Maassluis trots is op hetgeen er op cultureel gebied allemaal te bieden is in onze stad en de gemeente dat ook in haar uitingen graag gebruikt, constateren wij dat er financieel gezien eigenlijk al jaren met de hand op de knip wordt gewerkt. Waar de gemeente herhaaldelijk grote sommen geld moet uitgeven (zoals bijvoorbeeld de Lijndraaiersbrug, de Geerkade en de fietsersbrug), wil men voor cultuur blijkbaar voor een dubbeltje op de eerste rang zitten. Ook bij het vaststellen van de cultuurvisie werden geen structurele meerjaren financiën toegekend. Wel grote ambities in de visie, maar ook dit jaar moet de CRM wederom aandacht vragen voor financiële middelen in de kadernota voor het op zijn minst kunnen uitvoeren van de basale beleidsvoornemens.

Daarnaast willen wij graag opmerken dat ondanks alle hectiek, de Koningshof gewoon heeft doorgedraaid. Dit dankzij de inzet en betrokkenheid van het personeel dat het schip drijvende heeft gehouden. Ook de CRM heeft mogen ervaren dat bij de organisatie van haar eigen evenementen alle medewerking werd verleend door het personeel. Dat is ook wat een 'klant' wenst. Dit verdient een compliment.

Het rapport geeft echter ook aan dat het gebrek aan sturing er toe geleid heeft dat personeel het beste er van maakt en zaken zoveel mogelijk oppakt maar ook zoekende is. Dat is logisch en daarop is beslist verandering noodzakelijk.

Behoefte aan podiumfunctie in Maassluis

Uiteraard is het ook van belang om te kijken naar de behoefte van een 'podium' in Maassluis. Hierbij wil de CRM zowel aandacht besteden aan het 'amateurpodium' als het 'professionele podium'. Uiteraard is ook de bril van de bezoeker van belang.

In Maassluis kennen we veel amateurkunstbeoefening. Zowel op het gebied van beeldende kunst (Kunst en Cultuuracademie alsmede private initiatieven), zang (ongeveer 15 koren), muziek (verenigingen, bandjes, een groeiend leerlingen aantal bij Muziek@Maassluis), theater (JTH) en dans (meerdere dansscholen in Maassluis). Daarnaast moet ook gedacht worden aan scholenvoorstellingen, musicals etc. Landelijk gezien is zo'n 40% van de bevolking op een of andere manier actief in amateuristische kunst- en cultuurbeoefening (ook al ervaart men dit niet altijd als 'cultuur'; Bron LKCA). Onze amateurgezelschappen hebben behoefte aan een podium waar men een goed optreden kan geven, ondersteund door vakbekwame techniek en een goede entourage voor hun publiek. Zonder het podium in Theater Koningshof is er in Maassluis geen ander podium van vergelijkbare omvang anders dan dat men de voorstelling in een van onze kerken moet geven. Voor kleinschalige optredens zijn wel alternatieven voorhanden. Daarnaast blijkt vanuit de ervaring van de Cultuurmakelaar dat meerdere amateurgroepen graag van Koningshof gebruik willen maken. Zij constateert dat de drempel om Theater Koningshof te benaderen vaak als hoog wordt ervaren.

Reden? Enerzijds de (hoge) kosten voor de zaalhuur en techniek. Anderzijds het gebrek aan organisatiecapaciteit en vermogen bij deze verenigingen. Het organiseren van een voorstelling, activiteit, concert, etc. is voor amateurverenigingen 'geen dagelijkse kost'. Zij moeten daar in ondersteund en begeleid worden. Dat vergt tijd en een andere manier van samenwerking met het amateurveld. Echter de wens vanuit het amateurveld om op een professioneel podium te staan is er wel degelijk. Het amateurveld kan natuurlijk niet zonder stadspodium en hier is nog veel meer te bereiken en te behalen in Maassluis dan nu het geval is.

Helaas kiezen sommige van onze Maassluisse organisaties ervoor om voorstellingen buiten Maassluis te houden. Niet vanuit principe maar omdat men in Theater Koningshof niet de benodigde middelen voorhanden heeft. Het beeld is dus niet dat de theaterzaal is 'te ruim' is in de brede zin van het woord. Een inkrimping van de mogelijkheden zal er mogelijk toe leiden dat nog meer amateurvoorstellingen elders gehouden gaan worden.

De discussie die ook in het BMC rapport wordt gevoerd gaat natuurlijk vooral om de professionele podiumfunctie. Het BMC rapport geeft aan dat de gemiddelde bezetting van de zaal en de besteding van de bezoeker lager is dan het landelijk gemiddelde. Uiteraard moet ook gekeken worden op regionaal niveau waar theaters in Naaldwijk, Delft en Schiedam die een professioneel programma bieden. Moet Theater Koningshof daarmee concurreren of is dat geen bestendige constructie? Daarbij constateren wij dat er ook de nodige voorstellingen zijn in Theater Koningshof waarbij de zaal (nagenoeg) vol zit. Blijkbaar is de programmering en de match met het Maassluisse publiek verre van optimaal. Een programmering die beter is afgestemd op de wensen vanuit de bevolking én goed afgestemd is met die van de theaters in de omgeving is dan noodzakelijk. De klankbordgroep die Theater Koningshof afgelopen jaar heeft gebruikt bij de programmering was een goede start maar kan effectiever worden benut.

Inhoudelijk is er nog een veel belangrijker aspect. Als we – geheel in lijn met de Cultuurvisie – het culturele leven in Maassluis willen versterken (en de amateurkunst en participatie willen stimuleren) dan is de interactie met een professioneel podium een must. Ook voor de amateurvoorstellingen is het noodzakelijk om goede faciliteiten te bieden en bekwaam personeel in te zetten. Een situatie waarbij alles 'net-niet' is, zal snel leiden tot achteruitgang van het 'podium'. De CRM kiest er dus voor om wel te blijven inzetten op de aanwezigheid van een professioneel podium maar met de nodige aandachtspunten (zie hier onder).

Governance

Een belangrijk onderdeel van welk scenario dan ook is de organisatie en besturing van het geheel. Het BMC rapport geeft daarvoor duidelijke aanwijzingen waar de CRM zich in kan vinden. Belangrijk vinden wij:

- 1) eenduidige en transparante sturing,
- 2) goede borging van het proces waarbij de diverse partijen in Cultuurhuis Koningshof tot samenwerking en programmering kunnen komen, en
- 3) het organiseren van de betrokkenheid van het culturele veld en bezoekers.

Uiteraard vergt dit behoorlijk ingrijpen. Ingrijpen op de besturing, de (juridische vorm van) organisatie, de interne organisatie en de huisvesting. De CRM vindt het belangrijk hier niet voor weg te lopen.

Nu is het tijd om keuzes te maken voor de toekomst ! Vanuit een visie ! Maassluis verdient een Cultuurhuis Koningshof met een goede podiumfunctie !

Visie van de Cultuurmakelaar op nieuwe functie Koningshof

Hoe laten we de Koningshof opnieuw bruisen? Wat willen Maassluizers in het Koningshof zien en doen?

Als Cultuurmakelaar van Maassluis ben ik nu bijna vijf maanden aan het werk. Mijn opdracht is een vraagbaak te zijn voor iedereen met vragen, wensen en initiatieven op cultureel gebied: een 'cultuurloket'. Daarnaast leg ik verbindingen met welzijn, onderwijs, zorg, stadspromotie en ondernemers. Kortom: ik ben de oren en ogen van het culturele werkveld. Ik breng dus regelmatig bezoek aan verenigingen en organisaties en kom op plekken waar amateurkunstenaars komen. Op die manier weet ik wat er leeft en waaraan behoefte is.

Het stimuleren van amateurkunstbeoefening is erg belangrijk. De ontmoetingen tussen amateurkunstenaars vanuit verschillende culturen biedt de gelegenheid om op laagdrempelige wijze elkaars kunst- en cultuuruitingen te leren kennen en uit te wisselen. Maassluis heeft een rijk amateurleven met vele koren, amateurkunstenaars, muzikanten etc. In gesprek met verschillende verenigingen en organisaties heb ik opgemerkt dat de drempel om Theater Koningshof te benaderen vaak als hoog wordt ervaren. Reden? Enerzijds de (hoge) kosten voor de zaalhuur en techniek. Anderzijds het gebrek aan organisatiecapaciteit en vermogen bij deze verenigingen. Het organiseren van een voorstelling, activiteit, concert, etc. is voor amateurverenigingen 'geen dagelijkse kost'. Zij moeten daar in ondersteund en begeleid worden. Dat vergt tijd en een andere manier van samenwerking met het amateurveld. Echter de wens om vanuit het amateurveld om op een professioneel podium te staan is er wel degelijk. Daarnaast kan het amateurveld natuurlijk niet zonder stadspodium!! De ontmoetingsplek voor amateurs en professionele kunstenaars en makers.

De afgelopen jaren is er hard gewerkt aan een Cultuurvisie, een plan met en voor Maassluizers. In deze Cultuurvisie wordt beschreven dat Maassluis **de betrokkenheid van haar bewoners wil bevorderen op het terrein van kunst en cultuur. Deze betrokkenheid uit zich in zowel in 1) deelname, 2) initiatief nemen voor een activiteit als, 3) organisatie en het bieden van faciliteiten.** De nieuwe functie van de Koningshof kan daar perfect op aansluiten door de nieuwe culturele ontmoetingsplaats te worden. Laten we de culturele eilandjes aan elkaar verbinden en cultuur samen brengen onder 1 dak. Zo kunnen er nieuwe dwarsverbanden gelegd worden tussen verschillende plannen, activiteiten en partijen. *Door het verbinden van verschillende groepen aan de Koningshof kunnen we laten zien wat Maassluis te bieden heeft en het amateurveld zichtbaar maken.*

Dat maakt het nieuwe Koningshof tot een ***gastvrij huis voor de culturen en ontmoeting.***

Angela Kok

Cultuurmakelaar Maassluis

2 september 2016